DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Kodas
KONSTITUCIJA: ŽMOGUS, TEISĖ, VALSTYBĖ	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Vaidotas Antanas Vaičaitis **Kitas (-i):** doc. dr. Elena Masnevaitė, dokt. Airina Mikulėnaitė, dokt. Kristijonas Mineikis	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius 405 kab., tel. (8 5) 2366175; el. paštas vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens, pavasario semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	50	80

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Konstitucinės teisės dalykas yra skirtas: a) suteikti sistemines žinias, kad studentai suprastų Lietuvos valstybės ir kitų pasaulio šalių konstitucines sąrangas; b) ugdyti studentų gebėjimą savarankiškai analizuoti ir vertinti esančių ir būsimų konstitucinių teisinių santykių turinį; c) ugdyti atsakingus ir sąmoningus valstybės piliečius, kurių dalyvavimas viešajame gyvenime būtų paremtas objektyviai pažinta konstitucine tikrove; d) formuoti studentų pasaulėžiūrą apie teisę ir konstitucinę sąrangą įtvirtinančią demokratinę ir humanistinę valstybės gyvavimo formą, kaip vertybę ir metodą garantuojančią žmogaus teises ir laisves.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Studentas: - žinos konstitucinės teisės pagrindines sąvokas, reikšmingiausias mokslines teorijas, bei konstitucinio reguliavimo turinį	Probleminis dėstymas: probleminių klausimų kėlimas, teisinio sprendimo paieškos; grupės diskusija	Egzaminas raštu (uždaro ir atviro tipo klausimai); dalyvavimas diskusijose
- žinos Lietuvos bei kitų pasaulio šalių konstitucinio reguliavimo specifiką: panašumus ir skirtumus	Pristatymas svarbiausių konstitucinio reguliavimo ir mokslinės doktrinos šaltinių; grupės diskusija	Egzaminas raštu (uždaro ir atviro tipo klausimai); dalyvavimas diskusijose
- supras valstybėje vykstančių konstitucinių teisinių santykių turinį, gebės juos analizuoti konstitucinio reguliavimo kontekste	Tiriamasis metodas: informacijos kaupimas, analizė, išvadų formulavimas; grupės diskusija	Dalyvavimas diskusijose

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Konstitucija: samprata, bruožai, tipologijos	4						**4**	**9**	- *Lietuvos konstitucinė teisė*. MRU vadovėlis (2017). P. 11-78.
2. Konstitucinės teisės teoriniai klausimai	2		2				**4**	**6**	*Lietuvos konstitucionalizmo istorija*. 2016. P. 30-61.

3. Konstitucingumas ir konstitucinė kontrolė	6		2				**8**	**7**	- *Lietuvos konstitucionalizmas. ištakos, raida ir dabartis* . 2018. P. 1-12. - 1992 m. LR Konstitucija; - LR Konstitucinio teismo įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos 1992 m. Konstitucija: istorija, struktūra, turinys	4		2				**6**	**9**	- *Lietuvos konstitucinė teisė*. MRU vadovėlis. 2017. P. 165-198; - 1992 m. LR Konstitucija;
5. Lietuvos Respublikos Konstitucijos principai	2		2				**4**	**11**	E. Šileikis. *Alternatyvi konstitucinė teisė*. 2005. P. 139-214.
6. Konstitucinė žmogaus teisių samprata	8		2				**10**	**8**	- *Lietuvos konstitucinė teisė*. MRU vadovėlis. 2017. P. 261-303; - 1992 m. LR Konstitucija;
7. Lietuvos valstybės formos konstitucinis įtvirtinimas	2		2				**4**	**6**	- E. Šileikis. *Alternatyvi konstitucinė teisė*. 2005. P. 191-197. - 1992 m. LR Konstitucija; - Konstitucinio Teismo 1998 m. sausio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.
8. Atstovaujamoji ir tiesioginė demokratija: lyginamasis aspektas	2		2				**4**	**9**	- E. Šileikis. *Alternatyvi konstitucinė teisė*. 2005. P. 150-190. - Referendumo įstatymas; - Seimo rinkimų įstatymas; - Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas.
9. Konstitucinis valstybės valdžių padalijimo principas: nacionalinis ir lyginamasis aspektas	2		2				**4**	**15**	- E. Šileikis. *Alternatyvi konstitucinė teisė*. 2005. P. 322-424; - Seimo statutas; - Vyriausybės įstatymas; - Teismų įstatymas.
Iš viso:	**32**	**2**	**16**				**50**	**80**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Aktyvus dalyvavimas seminaruose	20	Semestro metu	Aktyvus dalyvavimas seminaruose: Iki 2 balo prie galutinio egzamino vertinimo už aktyvų ir rezultatyvų dalyvavimą diskusijose, problemų formulavimą ir jų sprendimų siūlymą (paiešką), turiningų kritinių pastabų teikimą, prisidėjimą prie kitų diskusijos dalyvių pasisakymų. Studentui leidžiama laikyti egzaminą dalyvavus ne mažiau kaip 70 proc. seminarų (seminarus vedantis dėstytojas gali studentus įpareigoti atsiskaityti už su pateisinama priežastimi praleistus seminarus jo nurodyta forma).
Egzaminas (atsakymai į uždaro ar atviro tipo klausimus)	80	Semestro pabaigoje	Egzaminas (20 uždaro arba atviro tipo skirtingo sunkumo, nuo supratimo iki vertinimo, klausimų): - 10 balų: puikios žinios ir gebėjimai (19-20 teisingų atsakymų); - 9 balai: tvirtos žinios ir gebėjimai (17-18 teisingų atsakymų); - 8 balai: geros žinios ir gebėjimai (15-16 teisingų atsakymų); - 7 balai: vidutinės žinios ir gebėjimai (13-14 teisingų atsakymų); - 6 balai: žinios ir gebėjimai blogesni nei vidutiniai (11-12 teisingų atsakymų); - 5 balai: silpnos žinios ir gebėjimai (9-10 teisingų atsakymų); - 4-1 balai: netenkinami minimalūs reikalavimai (8 ir mažiau teisingų atsakymų).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
BIRMONTIENĖ, T., *et. al.*	2017	Lietuvos konstitucinė teisė: vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams.		Vilnius: MRU
VAIČAITIS V. (mokslinis redaktorius) et al.	2016	Lietuvos konstitucionalizmo istorija. Kolektyvinė monografija.		Vilnius: VU leidykla. http://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/12/V.-Vaičaitis-et-al.-Lietuvos-konstitucionalizmo-istorija.pdf
ŠILEIKIS, E.	2005	Alternatyvi konstitucinė teisė. 2 leidimas.		Vilnius: Registrų centras.
D. ŽALIMAS (redaktorius)	2018	Lietuvos konstitucionalizmas: ištakos, raida ir dabartis.		LR Konstitucinis teismas. http://lrkt.lt/data/public/uploads/2018/11/konstitucionalizmas-lietuvoje.pdf
Papildoma literatūra				
JANKAUSKAS, K.	2004	Teisės principų samprata ir jų formavimo teisės aiškinimo aktuose ypatumai. *Jurisprudencija*	Nr. 51	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
JARAŠIŪNAS, E.	2004	Asmenų lygybės principas, kaip teisės aktų konstitucingumo matas, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje. *Jurisprudencija*	Nr. 52	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
KŪRIS, E.	2006	Konstitucinė teisė kaip teisė be spragų. *Jurisprudencija*	Nr. 12	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
KŪRIS, E.	2008	Europos Sąjungos teisė Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje: sambūvio algoritmo paieškos. IN KATUOKA, S. (ats. red.). *Teisė besikeičiančioje Europoje: Liber Amicorum Pranas Kūris*: mokslo straipsnių rinkinys		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
MAKSIMAITIS, M.	2005	Lietuvos valstybės konstitucijų istorija. III-IV skyriai		Vilnius: Justitia
MAKSIMAITIS, M.	2002	Kai kurios pirmųjų Lietuvos Konstitucijų istoriografijos problemos. *Jurisprudencija*	Nr. 30	Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
MESONIS, G.	2003	Valstybės valdymo forma konstitucinėje teisėje: Lietuvos Respublika Vidurio ir Rytų Europos kontekste. I-II skyriai		Vilnius: LTU Leidybos centras
SPRUOGIS, E.	2003	Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų įtaka teisei. *Teisės problemos*	Nr. 3	Vilnius: Teisės institutas
ŠINKŪNAS, H.	2003	Valdžių padalijimo principas ir teisminės valdžios vieta valdžių padalijimo sistemoje. *Teisė*	Nr. 49	Vilnius: Vilniaus universitetas

Teisės norminiai aktai (išdėstyta abėcėline tvarka; www.lrs.lt)

- Lietuvos Respublikos Konstitucija.
- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos peticijų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymas.
- Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos referendumo įstatymas.

- Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Seimo statutas.
- Lietuvos Respublikos teismų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymas.

Konstitucinio Teismo nutarimai, su kuriais rekomenduojama susipažinti:

[Europos Parlamentas; Rinkimai] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimas „Dėl rinkimų į Europos Parlamentą“.
[**Konstitucinės ir ordinarinės teisės santykis]** Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės“.
[**Konstitucinės ir ordinarinės teisės santykis**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas „Dėl teisenos nutraukimo“.
[**Konstitucinis Teismas**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. birželio 6 d. nutarimas „Dėl Konstitucinio Teismo statuso“.
[Pilietybė] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės“.
[**Respublikos Prezidentas; Rinkimai**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarimas „Dėl Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo“.
[**Respublikos Prezidentas**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. vasario 22 d. nutarimas „Dėl Respublikos Prezidento galių įgyvendinant atidedamojo (santykinio) veto teisę“.
[**Savivaldybių Tarybos; Rinkimai**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. vasario 9 d. nutarimas „Dėl savivaldybių tarybų rinkimų“.
[**Seimas; Respublikos Prezidentas; Vyriausybė**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. sausio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.
[**Seimas; Respublikos Prezidentas; Vyriausybė**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas „Dėl Respublikos Prezidento dekreto“.
[**Seimas; Seimo nariai]** Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d. nutarimas „Dėl savivaldybių tarybų rinkimų“.
[**Seimas**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 25 d. nutarimas „Dėl Seimo statute nustatytų parlamentinių procedūrų“.
[**Valstybės valdžių sistema; Valstybės institucijos**] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl valstybės tarnybos“.
[Žmogaus teisės ir laisvės] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 23 d. nutarimas „Dėl viešojo asmens privataus gyvenimo apsaugos ir žurnalisto teisės neatskleisti informacijos šaltinio“.
[Žmogaus teisės ir laisvės] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. gruodžio 9 d. nutarimas „Dėl Baudžiamojo kodekso 105 straipsnio sankcijoje numatytos mirties bausmės“.
[Žmogaus teisės ir laisvės] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. balandžio 8d. nutarimas „Dėl administracinės nuobaudos – turto konfiskavimo“.
[Žmogaus teisės ir laisvės] Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. sausio 24 d. nutarimas „Dėl Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos“.